

Oponent diplomové práce: PhDr. Zdeněk Křivánek, CSc.

Diplomová práce, jejíž autorkou je Zuzana Vorlíčková (prezenční studium - učitelství 1. stupně ZŠ + anglický jazyk), má název "Současný učitel".

Jádrem práce je zjišťování odrazu současné kurikulární reformy ve vědomí učitelů a rodičů.

Práce má velmi dobrou konsistentní strukturu mezi částí teoretickou a empirickou (až na nejasnou návaznost mezi kapitolou k historickému vývoji vzdělání učitele a kapitolami ke kompetenci učitele a k jeho hodnocení a k učitelskému sboru).

Historická práce je připravena s velkou pečlivostí, i když se zde místy objevují drobné nepřesnosti a nejasnosti. Např. zmínka o půlročních až dvouletých preparandách by potřebovala bližší objasnění z historie preparand. Na str. 20 je uvedeno, že absolventi reálků mohli pokračovat ve vysokoškolském studiu, ale není zde upřesnění, že mohli studovat jen na vysokých školách technického směru a nikoliv na vysokých školách univerzitního směru. Uvedené nepřesnosti by autorka měla vysvětlit při obhajobě na základě výchozích literárních zdrojů.

Pozici a roli učitele v naší společnosti posuzuje autorka (s přihlédnutím k odborné literatuře a patrně i k vlastním zkušenostem) velice kriticky.

Na str. 43 je kritická připomínka (v souhlasném pojetí s R. Havlíkem) k jazykové přípravě budoucích učitelů snad příliš rigorózní. Zvláště, když přihlédneme k možnostem studujících učitelství pro 1. stupeň základní školy na pedagogické fakulty UK v Praze zúčastnit se v určitých semestrech studia v zahraničí. Ostatně, co se týče jazykové přípravy studentů, záleží i na jejich osobní iniciativě.

Autorka neuvádí v některých případech literární zdroje, z nichž vychází. Místy nejsou jasné rozdíly mezi vlastními formulacemi autorky a pasážemi z ne zcela jasně citovaných literárních zdrojů (např. z prací V. Spilkové).

Některé kapitoly nejsou podloženy odkazy na odbornou literaturu. (Např. kap. 1.2.2 - str. 26, kap. 1.2.3 - str. 27 - kompetence učitele, kap. 1.3.5 - str. 37 - "role", kap. 1.3.6 - str. 39 a dále - vzdělání učitelů a požadavky praxe, kap. 1.3.9 - str. 45 - "rutinérství").

Na str. 29 je nejasný index (°) v 1. řádku.

Při zpracování problematiky hodnocení kvality práce učitele vychází autorka cílevědomě z konstruktivistického pojetí různých perspektiv vnímání při hodnocení (kap. 1.2.3 - str. 27 a dále).

Na str. 48 se autorka patrně mohla zmínit o tom, že řada "nových" pedagogických směrů vlastně opakuje zkušenosti 20. a 30. let 20. století, případně že jde o ještě širší historické souvislosti.

2.stránka oponentského posudku
na diplomovou práci Zuzany Vorlíčková "Současný učitel".

V práci postrádám hlubší kapitolu k teorii kurikula, které je stěžejním bodem zpracovávaného empirického výzkumu.

V empirické části autorka ověřuje svůj kritický postoj k implementaci kurikula, které vychází z Rámcového vzdělávacího programu pro základní školu a má se uplatnit ve školních vzdělávacích programech a v novém přístupu učitelů k výchovné a vzdělávací práci. V empirické části práce jsou používány adekvátní metodické postupy (metoda rozhovoru s učiteli a metoda dotazníku u rodičů).

Velikost výzkumného vzorku škol, učitelů a rodičů poskytuje dobré možnosti dospět k poměrně spolehlivým výsledkům výzkumu. (6 škol, 20 učitelů - rozhovor s 20 učiteli - skupina učitelů podle rozdělena podle let pedagogické praxe: 1 rok až 5let - 10 učitelů, 15 a více let praxe - 10 učitelů - ve výsledcích výzkumu jsou zřetelně patrné odlišné názory obou těchto skupin na kurikulární reformu a její zavádění; dotazník u 486 rodičů.)

Rozhovor s učiteli byl veden v několika směrech: k informovanosti učitelů o kurikulární reformě, k jejich postoji k reformě, k představě učitelů o informovanosti rodičů, k vlivu reformy na žáky.

Počet a návratnost rozeslaných dotazníků pro rodiče je velice solidní. Z 511 rozeslaných dotazníků bylo vyplněno 486. Zde je již možno hovořit o značně spolehlivých údajích (přes jistá úskalí používání dotazníků).

U rodičů zjišťovala autorka jejich informovanost o kurikulární reformě - do jaké míry se na této informovanosti podílí učitel jejich dětí -, zjišťovala informovanost rodičů o reformě z vlastní iniciativy a rovněž se ověřovaly názory rodičů, které se týkají vlivu reformy na děti.

Z analýzy získaných údajů od učitelů i od rodičů se potvrdila oprávněnost autorčina kritického pohledu na zavádění kurikulární reformy i na její celkový efekt. To je velice významný poznatek pro naši školskou praxi.

Autorka zpracovala svou problematiku s mimořádnou citlivostí pro realistický pohled na současnou pozici učitele současné základní školy.

Diplomová práce je velice pěkně formálně upravena. Na práci je možno ocenit, že autorka využívá bohatých internetových zdrojů, které kriticky zpracovává.

Dobrá

V Poděbradech dne 4.1.2008